

Uit den mond der
jonge kinderen,
door
W. ZIETHE.

UTRECHT, J. H. VAN PEURSEM.

UIT DEN MOND DER JONGE KINDEREN

DOOR

W. ZIETHE.

~~~~~  
TWEEDE DRUK.  
~~~~~

UTRECHT,
J. H. VAN PEURSEM.

Uit den mond der jonge kinderen.

Op een dorp in het Silezisch gebergte, dicht aan de grenzen van Bohemen, woonde jaren geleden een arme linnenwever, *Schwabe* geheeten, met zijne vrouw Martha en zijn zevenjarig dochtertje Anna, die door hare ouders nooit anders dan Annigje genoemd werd. De vader was een altijd ijverig man, maar niettegenstaande zijne vlijt wilde Gods zegen niet afdalen in zijne schamele en bouwvallige woning. De kleine Anna had in hare kindsheid en bij hare ouders nog niet vele zonnige en vroolijke dagen gezien. Nood en ellende, zorgen en ontevredenheid waren de treurige gestalten, die op haren levensweg stonden. In het dorpje, waar hare ouders woonden, was geene school.

Daardoor was Annigje tot haar zevende jaar zonder eenig onderwijs gebleven. Van hare ouders kon zij niets leeren; want deze waren zelven het weinige, dat zij wisten, in den loop des tijds geheel vergeten. De armoede, waarmede zij te strijden hadden, nam ook al hunne gedachten in.

Zij hadden tijd noch lust om zich in dit opzicht om hun kind te bekommeren. Gelukkig woonde niet ver van de grenzen en omstreeks drie kwartieruurs van Annigjes woonplaats eene rijke, Boheemsche adellijke dame, de Barones

van Czerwitz. Deze godvruchtige en weldadige dame had kort geleden op haar landgoed eene bewaarschool ten goede harer onderhoorigen gesticht. Hier vonden de kinderen harer daglooners en arbeiders gratis het noodige toezicht en behoorlijke verpleging. Zij werden van eenig voedsel voorzien, nuttig bezig gehouden en in de beginselen van de Bijbelsche Geschiedenis en van den Catechismus onderwezen; ook leerden zij zingen en bidden.

De kleine Anna moest dagelijks den verren afstand naar het kasteel der Barones van Czerwitz afleggen, om aan deze de melk te bezorgen van de eenige geit, die hare ouders bezaten. Dan kwam zij altijd voorbij de bewaarschool, die in eene lieve, vriendelijke woning gehouden werd. Dikwijls bleef zij staan luisteren naar het liefelijke gezang, dat uit die woning op de straat weêrklonk. Langzamerhand kwam zij al dichterbij het venster, dat bijna altijd open stond, en hoorde zij met de grootste aandacht en belangstelling de woorden die van uit de school tot haar doordrongen. Alles wat zij hoorde, was vreemd en nieuw voor haar, en maakte destemeer hare kinderlijke opmerkzaamheid gaande. Vooral waren het de Tien geboden, het Onze Vader, de Bijbelsche Geschiedenis en eenige liederen, die zij met verrukking telkens en telkens weder hoorde. Onderweg zeide zij die bij zichzelf op, waardoor zij zich die langzamerhand in haar geheugen prentte. Dit deed zij echter — gelijk dat in haren aard lag — als zij geheel alleen en onopgemerkt was. Nooit sprak zij tehuis tot hare ouders een enkel woord over hetgeen zij gehoord en geleerd had. Zij gevoelde in haar kinderlijk hart zeer goed, dat, wat haar bezig hield en in geestdrift bracht, bij hare ouders geen instemming vond, en die ouders waren veel te druk en te bezet, dan dat zij bij hunne dochter eenige verandering of eenig geheim konden ontdekken.

In dat jaar was op een natten en somberen zomer een ruwe en stormachtige herfst gevolgd. Door het ongunstige weder waren de prijzen van al de levensmiddelen belangrijk gestegen. Daarentegen was er zoo weinig vraag naar linnen, dat bijna twee derden der weefstoelen in die streek stil stonden. Dit was ook bij Heinrich Schwabe het geval, en eerst thans kwam in waarheid de armoede zijne schamele woning binnen. Zijne vrouw trachtte op allerlei wijze, zoo goed zij konde, hem te troosten. Maar dat hielp slechts zelden en voor zeer korten tijd. Dan volgden al spoedig weër buien van toorn en wrevel, dewijl hij zijne vrouw en zijn kind, die hij zoo liefhad, dagelijks gebrek zag lijden.

„'t Is niet om mijzelf, dat ik hartzeer en verdriet heb,” zeide hij dan wel eens tot zijne vrouw. „Wat is er aan mij gelegen? 't Is uwe ellende, die mij zoo bedroeft en drukt. Ik moest u het noodige voedsel verschaffen en u voor gebrek bewaren kunnen. En dat ik dit niet kan, maakt mij dikwerf bijna waanzinnig. Het is een duivelsch noodlot, dat mij vervolgt. Ik vervloek niet zelden mijn aanzijn en het uwe, en zou niets liever zien, dan dat een bliksemstraal ons alle drie op eens dood sloeg.”

„Ach, praat niet zoo verschrikkelijk!” smeekte de vrouw. „Hoe kan ik anders?” hernam de man. „Onze ellende is ten toppunt gestegen. Wij hebben reeds verkocht, wat wij maar konden missen. Van waar zullen wij nu zout en aardappelen bekomen? Want van brood kan in 't geheel geen sprake meer zijn.”

Eindelijk moest ook de geit verkocht worden. Annigje schreide daarover zeer, niet enkel omdat zij zooveel van dat dier hield, maar ook omdat er nu geen melk meer was weg te brengen en daardoor de wandeling naar het Boheemsche landgoed en voorbij de bewaarschool ophield.

Dat was voor haar, de grootste smart en het grootste ver-

lies. Maar daarom behield zij des te vaster, wat zij op die tochtjes gehoord en geleerd had.

De eene week verliep na de andere, de nood en het gebrek stegen in de woning des armen wevers telkens hooger. Het was intusschen winter geworden, en ja, het einde der maand December was gekomen. Op zekeren avond loeiden felle stormen rondom het huisje. Sneeuw, hagel en ijsregen zweepten de kleine vensterruiten der armzalige woning. Aan de bruingerookte zoldering hing eene met een weinig olie gevoede lamp, die het geringe huisraad in het vertrek verlichtte. Op de gebrekkige tafel stond niets dan een houten nap met eenige aardappelschillen, het overschot van 't karige avondeten. De kleine Annigje lag reeds lang op haar hard leger te slapen. De ouders zaten bij den haard en spraken met elkander over den hoogen nood dier tijden. De wever sprak weêr wrevelig over zijn ongelukkig lot en over het geluk der rijke lieden.

Plotseling werd zeer duidelijk aan de deur hunner woning geklopt. Schwabe stond op, opende het venster en riep tegen den storm in:

„Wie klopt daar nog zoo laat?”

„Maakt open, lieve menschen!” riep een mannestem daar buiten. „Ik zie tot mijn blijdschap nog licht bij u en hoor dat gij nog wakker zijt. Doe mij open, want ik kom van koude en natheid bijna om. Verleen mij in dit vreeselijk weder voor geld en goede woorden een nachtverblijf. Ik ben van den weg geraakt en dwaal nu reeds eenige uren in de grootste duisternis rond. Indien gij menschen en christenen zijt, kunt gij onmogelijk mij afwijzen.”

„Waarom zouden wij dat ook doen?” gaf de wever door het raam ten antwoord. „Ik kom u zoo aanstands de deur openmaken!”

Martha hield haren man een oogenblik terug en zeide:

„Ik maak mij bevreesd, Heinrich! Wie kan dat zoo laat nog zijn?”

„Een verdwaalde, zooals gij hoort,” antwoordde hij.

„Maar misschien een boos mensch,” zeide zij. „De nacht is niemands vriend. Zie goed toe, als gij openmaakt!”

„Wat zou er zijn op te passen?” vroeg de man met een vreemdsoortigen lach. „Wat kunnen *wij* te vreezen hebben? Roovers en dieven kunnen bij *ons* niets vinden.

Wie zal het anders zijn dan een arme handwerksgezel, die in dezen guren nacht een onderkomen zoekt?” Met deze woorden verliet hij het vertrek, deed de deur open en kwam het volgende oogenblik met den verdwaalde bij zijne vrouw.

De vreemdeling was een deftig man, en zijne kleeding wees zijne welvaart aan. Hij noemde zich Burmann en zeide, dat hij een koopman in linnen was. Hij kwam juist van eene reis naar Hamburg, waar hij zijne waren verkocht had, en thans keerde hij naar zijne woonplaats terug.

„Maar ik kan u niets te eten geven, omdat wij zelven niets hebben,” zei vrouw Martha.

„Maak u daarover niet bezorgd,” antwoordde de vreemdeling, die zijn ruimen, dikken mantel afgelegd, en naast zich neêrgelegd had. „Ik heb altijd eenige voorraad bij mij, en gij zult mij genoegen doen, wanneer gij aan mijn kleinen maaltijd deelneemt. Het smaakt mij in gezelschap altijd beter, dan wanneer ik alleen moet eten.”

Daarop haalde hij uit zijne diepe en wijde rokkakken eene duchtige worst, een groot stuk kaas en vier tarwebroodjes. Hij sneed alles aan stukken en noodigde toen den wever met zijne vrouw nogmaals uit, zich naast hem te zetten en zonder eenige pichtpleging toe te tasten. Tegelijkertijd haalde hij een flesch wijn uit zijn bijna onuitputtelijken zak, dronk even uit de flesch, en reikte haar

toen den wever over, zeggende: „Die wijn heeft mij onderweg verkwikt en verwarmd; ik zou anders zeker van kou en natheid omgekomen zijn. Drink er ook eens van; er is voor ons beiden nog meer dan genoeg in het fleschje.”

De wever liet zich dit niet tweemaal zeggen. Hij dronk en dronk telkens weêr, want hij had dit genot sedert lang moeten derven. Ook at hij met zijne vrouw van de zoo vriendelijk aangeboden en voor hem zoo kostelijke spijs.

Kort daarna zette hij zich op zijn oude plaatsje aan den haard en liet zijne gedachten den vrijen teugel, waarbij hij echter niet vergat telkens met ruime teugen van den wijn te drinken. Martha was intusschen in een vriendelijk gesprek met den vreemden man gewikkeld, en zeide onder anderen: „Hoe blij zullen uwe huisgenooten zijn, dat gij tegen Kerstmis t'huis komt en zulke goede verdiensten medebrengt!”

„Niet alzoo, lieve vrouw,” antwoordde Burmann. „Ik ben nooit getrouwd geweest, en heb dus vrouw noch kind, ofschoon ik thans zestig jaren tel. Niemand verblijdt zich, wanneer ik kom, en niemand treurt, wanneer ik ga. Maar dat zal anders worden. Ik wil mij thans uit de zaken terugtrekken, en ergens bij knappe menschen op kamers gaan wonen. Daar denk ik dan eenige jaren rustig en op mijn gemak te leven, en misschien vind ik met Gods hulp goede menschen, opdat ik mijn overigen levenstijd niet geheel eenzaam behoef door te brengen.”

„Dat wensch ik u van harte,” zei de goedige vrouw. Daarna ging zij voort: „Het spijt mij, dat ik u slechts een armoedig nachtleger in een klein kamertje kan aanbieden.”

„Dat hindert niet,” sprak de vreemdeling, „ik maak zelf altijd mijn bed op. Ik zal zeker goed slapen, want ik ben moede en afgemat, als een gejaagd hert.”

Martha ging het bed opmaken. Toen zij daarmede gereed was, stond de vreemdeling op en begaf hij zich in de hem aangewezen kamer, nadat hij beide echtgenooten een goeden nacht gewenscht had. Hij wierp zich in zijne kleederen op het leger, en gebruikte zijn dikken mantel tot deken.

De wever en zijne vrouw bleven in het woonvertrek achter. Thans braken 's mans gedachten, die hij dusver in zichzelf verborgen had, in ontzettende woorden los.

Hij zag den linnenkoopman als een der door hem gehate mannen aan, die, naar hij meende, zich met het bloed en het zweet der arme wevers voedden. Zijn geld en goed had hij den wevers afgeperst en ontstolen. Daarom had de wever recht het te nemen en den man te doodden, die de ellende van zoovele gebrek lijdende gezinnen op zijn geweten had. De vrouw schrok terug voor deze vreeselijke woorden en plannen. Zij smeekte haren man, met tranen, toch af te zien van zijn ontzettend voornemen. Maar, wat zij ook mocht zeggen, alles scheen vergeefs. Zij wees er op, dat men den vreemdeling spoedig missen, zijn weg nagaan en den moord ontdekken zou, maar dit vond geen ingang en geen geloof. De wever stelde zich gerust met de opmerking, dat de koopman geen gezin had en dat in 't algemeen niemand er naar zou vragen, wat hem wederwaren was. Niemand wist, dat hij verdwaald, en juist in hun dorp en in hun huis gekomen was. Het was volstrekt onmogelijk, dat de misdaad ontdekt werd.

En al zou men om de eene of andere reden verdenking op hem hebben, welnu, hij was wijs en slim genoeg om die verdenking van hem af te leiden. De arme vrouw sidderde wel bij de gedachte aan die gruwelijke en afschuwelijke daad, maar zij vond toch niet de rechte woorden en het juiste middel om haren man van zijn voornemen

af te brengen. Ach, zij wist ook niets meer van Gods Woord en geboden. Wat zij in hare jeugd daarvan gehoord en geleerd had, had zij onder den druk van den dagelijkschen arbeid en den huiselijken nood bijna geheel vergeten. Slechts eenmaal sprak de vrouw, misschien zonder zelve iets bijzonders daarbij te denken: „Heinrich, Heinrich, doe het om Gods wil niet! Dat kan op niets goeds uitloopen. Zulk een moord roept zoo lang ten Hemel, tot het roepen eindelijk toch gehoord wordt.” De wever antwoordde met een spottenden lach: „Meen je werkelijk, dat de Hemel op al het roepen let, dat op de aarde gehoord wordt? Dat moest wel zoo zijn, als er nog gerechtigheid gevonden werd, maar die is er niet, en daarom hoort de Hemel ook naar het geroep niet. Hoe lang roep ik reeds om werk voor mijzelven, om brood voor u, om gerechtigheid voor ons allen! Maar geen Hemel heeft op mijn geroep acht gegeven!”

„Hij zal het nog wel hooren, als je maar geduld hebt en behoudt,” hernam Martha.

„Ik heb lang genoeg geduld gehad,” antwoordde Schwabe, „maar nu is het uit, en naar den Hemel kan en wil ik niet meer roepen. Praat maar niet meer, de vreemdeling moet sterven!”

Dit geheele gesprek tusschen Schwabe en zijne vrouw was natuurlijk zoo zacht mogelijk gevoerd, omdat de deur der kamer, waarin de koopman sliep, niet goed sloot. De vrouw zweeg en schroide. Zij had alles gezegd, wat zij wist, om haren man tot andere gedachten te brengen.

Het was vergeefs geweest, en zij kon thans niets anders doen dan schreien. De wever stond op, luisterde aan de kamerdeur en sprak eindelijk: „Alles is stil. Hij slaapt vast en gerust, want ik hoor niet eens zijnen adem. Nu voorwaarts, met moed aan het werk!”

Terwijl hij de kamer wilde binnengaan, vatte Martha hem om den hals en riep in vertwijfeling: „Erbarm je over je arme vrouw en je kind! Ik laat je niet los! Je moogt je gast, die onder je dak slaapt, niet vermoorden.”

„Vrouw!” riep de verbitterde wever, terwijl hij de zwakke Martha met geweld terugstiet; „vrouw, maak me niet razend! Ik stoot je liever het mes in de borst, dan dat ik van mijn plan afzie. En ook dan zou de vreemde man moeten sterven.”

„Nu, dood mij dan liever, opdat ik de bloedige daad niet beleve!” kermde de vrouw. Maar daarop zonk zij met een zucht half onmachtig op den grond.

Haar man stond een oogenblik bedremmeld. Maar hij herstelde zich en zeide, terwijl hij de klink van de kamerdeur vatte: „Als het maar eerst geschied is en wij geld genoeg hebben, zal zij er niets tegen hebben en er wel in berusten.”

Hij duwde de kamerdeur zacht terug en hief den voet op, om binnen te treden. Maar weder zette hij dien neder en als vastgenageld bleef hij in de halfgeopende deur staan.

Annijge sliep in dezelfde kamer, waarin het leger voor den vreemdeling gereed gemaakt was. Het schijnsel der lamp viel door de geopende deur op de bedstede des kinds. De vader zag, dat het meisje half overeind, maar met gesloten oogen en duidelijk slapende, in haar bed zat. Zij sprak in den slaap, en de verbaasde vader hoorde haar met heldere en duidelijke stem zeggen: „Ik ben de Heere, uw God! Gij zult geene andere goden nevens mij hebben!”

Ook Martha hoorde haar kind spreken en werd daardoor uit hare verdooving gewekt. Zij luisterde verwonderd en met blijde ontroering. Daarom hief zij zich langzaam van den grond op en trad insgelijks aan de kamerdeur. Het kind sprak verder: „Gij zult den naam des Heeren uws

Gods niet ijdelijk gebruiken; want de Heere zal niet onschuldig houden, die Zijnen naam ijdelijk gebruikt."

"Heere, mijn God! dat is een openlijk wonder," riep de moeder in de hoogste ontroering. "Want van waar heeft Annigje deze woorden, en hoe komt het, dat zij die in den slaap spreekt? Zij heeft ze niet van mij gehoord, en ook niet van u, Heinrich, ook niet van een onzer kennissen; anders moest ik het wel weten. Dat zijn toch de *Geboden*, gelijk ik ze ook in mijne kindsheid geleerd heb. Maar ik heb ze vergeten, en nu vallen zij me weër in."

De wever zei niets, volstrekt niets. Hij stond als versuft, staarde zijn kind met wijd geopende oogen aan en meende te droomen. „Gedenkt den Sabbatdag, dat gij dien heiligt!" ging het meisje voort als met engelenstem te spreken, en heete tranen vloeiden uit de oogen der diepbewogene en innig geroerde moeder. Ook die des wevers waren met tranen gevuld. Hij greep de hand zijner vrouw, drukte die, en zuchtte: „Wat is dat?"

„Eert uwen vader en uwe moeder, opdat het u welga en gij lang leeft in het land, dat de Heere uw God u geeft!" zeide Annigje verder. Thans vloeiden de tranen ook uit 's wevers oogen. Hij liet de hand zijner vrouw los en drukte zijn rechterhand gebald tegen zijne borst, alsof hij zijn hart, dat dreigde hem te ontspringen, wilde terughouden. Maar zijn kind sprak nog meer en nu luider dan vroeger: „*Gij zult niet doodslaan!*" En nu sprak zij niet meer. Annigje ging zacht weër in haar bed liggen en zweeg verder.

De wever schreide van verslagenheid en berouw. Hij liet het blinkende mes op den vloer vallen, riep: „*Gij zult niet doodslaan!*" en wierp snikkend zich aan den hals zijner vrouw, die hem met heilige vreugde omarmde en aan haar borst drukte.

„Ik geloof,” riep de geschokte man als buiten zichzelf, „ja, ja, ik geloof, dat aan mijn kind een wonder geschied is. God de Heere heeft uit haren mond tot mij gesproken, opdat ik in mijne zonden niet zou omkomen.

Het was de duivel, die mij verzoeken en tot eene bloedige daad verlokken wilde. Maar God is barmhartig en heeft mij niet laten vallen. Daarom wil ik nimmer van den weg des Heeren en van Zijne geboden meer wijken. Wat helpt mij al het goud en zilver, wanneer ik verloren ga!”

„God zij geloofd en geprezen in eeuwigheid!” jubelde de vrouw. „Hij zal ons ook sterken en ons helpen dragen, wat Hij ons opgelegd heeft.”

„Ja, ja, dat zal Hij doen,” sprak de man. „Ik wil mijn kruis geduldig dragen, tot God het mij zal afnemen. Hij heeft mijn kind tot een reddenden engel voor mij gemaakt.

Daarom wil ik nu ook Zijn wil doen, en Zijne geboden niet overtreden.”

„God zal ons ook nimmermeer verlaten!” riep Martha in vroom vertrouwen, en opnieuw omhelsden de schreiende, maar gelukkige echtgenooten elkander.

Eene minuut lang kunnen zij aldus gezeten hebben, toen plotseling de kamerdeur geheel geopend werd. Burmann stapte snel enforsch in 't vertrek, met het kleine, nog slaapdrongen Annigje in zijne armen. De wever en zijne vrouw zagen verrast op, toen zij het geruisch hoorden.

Maar zij dachten in de grond te moeten verzinken, toen zij den vreemdeling met hun dochtertje zagen. Zij bedekten beiden hun gelaat en schreiden. Zij konden en durfden hunne oogen niet opheffen tot de man, dien de wever nog zoo kort te voren had willen vermoorden. De vreemdeling zag het echtpaar eenige oogenblikken zwijgend aan.

Daarna sprak hij hoogst ernstig, maar toch ook op liefdevolle toon: „Sta op, Vrouw! Sta op, Man! Hier breng ik

u den reddenden Engel! Van het begin af, Schwabe, had ik niet het rechte vertrouwen in u. Uw geheele gedrag, uwe donkere en schuwe blik en vooral uw begeerig oog op mijn geldzak hadden mij uwe gedachten spoedig verdraden. Ik was daarom ook niet dom en lichtzinnig genoeg van in te slapen, hoe afgemat ik mij ook gevoelde. Zoodra uwe vrouw de kamer verlaten had, stond ik daarom weder op. Bijna ieder woord, dat gij met elkander gesproken hebt, heb ik gehoord. En ik was in geval van nood gereed; ik was gewapend, en zou mijn leven tot het uiterste verdedigd hebben. Uwe vrouw is eene brave vrouw. Heb haar lief en houd haar in waarde, dat zeg ik u. Want zij heeft gedaan, wat zij konde, om u van de zonde terug te houden, totdat uw kind naar Gods wil uw reddende engel geworden is. Ook gij zijt geen verstokte booswicht.

De bittere armoedé, waarin gij verkeert, de verzoeking, die zoo verleidend u naderde, misschien ook de ongewone drank, die u ontvlamde, maar vóór alles het gemis van ware godsvrucht hebben u in gevaar en op den rand des verderfs gebracht. Dank den Heere, uwen God, dat Hij u teruggehouden en gered heeft. Hij zal u vergeven, want Hij is barmhartig en wil den dood des zondaars niet. Ook ik vergeef u, gelijk het de heilige plicht eens christens is. Alles moet vergeten en vereffend zijn. Ik smeek u, staat op! Ik zal u helpen en uw toestand verbeteren, opdat gij, arme man, niet weder in zulk eene zware verzoeking komt."

De echtgenooten waagden het nog altijd niet, op te staan. Eindelijk hief Burmann zelf hen van den grond op, en zeide daarbij tot den wever: „Ik heb u van ganscher harte vergeven en alles vergeten; zondig voortaan niet meer!"

Gelijk de vreemdeling zeide, zoo geschiedde het ook. De welvarende of liever rijke linnenkoopman, vestigde zich,

nadat hij zijn koopmanschap had vaarwel gezegd, dicht bij het dorpje, waar hij een aanzienlijk landgoed had aangekocht. Daarna kocht hij een grooten voorraad vlas en liet het daaruit gesponnen garen door de arme wevers van het dorp verwerken en dan ten voordeele van hen verkoopen. Heinrich Schwabe en zijne vrouw waren nu uit allen nood. Zij hadden in de garensponnerij, die Burmann opgericht had, de hoogste betrekking bekomen, die alleen zooveel inkomen gaf, dat het meer dan toereikend was om in hunne behoefte ruimschoots te voorzien. De kleine Annigje werd de lieveling en de hartedief van den ouden linnenhandelaar. Met toestemming der ouders bracht hij haar bij flinke menschen in een groot Silezisch dorp, waar een goede school was. Eerst op zeventienjaren leeftijd keerde zij als eene voortreffelijk ontwikkelde maagd tot hare ouders en haren grijzen pleegvader terug, en werd zij de lust en vreugde niet alleen van het geheele gezin, maar ook van allen, die haar kenden.

De oude Burmann heeft er nooit berouw van gehad, dat hij zich over deze weversfamilie ontfermd had. Allen te zamen waren in hartelijke dankbaarheid, eerbied en liefde aan hunnen weldoener gehecht. Hij noemde hen allen zijne lieve kinderen, gelijk hij ook door hen „lieve Vader” genoemd werd. Een half jaar na Annigjes terugkomst begon de oude man te sukkelen, en een jaar later is hij dan ook gestorven. Annigje werd de eenige erfgenaam van zijn aanzienlijk vermogen. Zij en hare ouders hebben om hunnen geliefden redder en weldoener nog lang van harte getreurd.

De kleine Anna, die thans sedert lang volwassen is, is later met een rijk heer in 't huwelijk getreden. Zij woont heden nog met haren echtgenoot in Holstein waar zij een landgoed gekocht hebben. Heinrich Schwabe en zijne vrouw

wonen bij de jongelieden in en verheugen zich met elkander over het geluk hunner kinderen en kleinkinderen. Het geheele gezin leeft in de vreeze Gods, is een sieraad van die landstreek en wordt door al zijne kennissen en burenen ten hoogste geacht. Wie hun huis binnenkomt, bemerkt iets van den vrede en den zegen Gods. In hunne mooiste kamer hangt in eene vergulde lijst en met gouden letters de spreuk: *Uit den mond der jonge kinderen en der zwijgelingen hebt Gij U lof toebereid.* (Matth. XXI : 16^b).

En mijne jeugdige lezers zullen zeker wel weten, wat deze spreuk zeggen wil en waaraan hij herinnert.

